

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, 1664

Qvæst. III. An ad satisfactionem pro toto debito obiectiuo mortalis
necessaria Incarnatio fuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

Deus non esset, hominem redimeret, eius seruus idem homo rectè iudicaretur quod si esset nullatenus restauratus esset in illam dignitatem, quam habiturus erat si non peccasset: cum ipse, qui non nisi Dei seruus per omnia futurus erat, seruus eius esset, qui Deus non esset. Quia igitur seruus peccati redemptus ab alio seruus est redimentis, & alterius, quam, Dei, nemo seruus iure vlllo esse potest, ab alio, quam à Deo, redimi non potest ex Anselmo.

6 Its quidem verbis significatum ab Anselmo vult Ripalda discursum illum suum de impotentia satisfactionis pro mortali proprio, cum expressè, ipso etiam Ripalda interprete, loquatur Anselmus de satisfactione pro peccato mortali alieno; quare, & nos ad huiusmodi satisfactionem ex Ripaldæ interpretatione opportunus eum locum indiximus. Sed tamen eius interpretatio præfata testimonio non congruit, siue ipsius doctrina. Anselmus enim, non negat fieri posse, vt redemptus ab alio ex seruitute peccati eius seruus sit; sed solum ea seruitute iuri redemptionis admittit redemptum illum non fore Dei solius seruum, sicut erat, ante peccatum: quare nec posse per redemptionem puræ creaturæ in pristinam dignitatem, quam ante mortale habebat, restitui. Quod longè aliud est, atque non posse à pura creatura sancta, & iusta pro alieno mortali satisfieri, vt patet. Ripalda insuper multis statuerat num. 22 per peccatum contrahi seruitutem diabolo, & creaturis, quæ dulcedinis, & voluptatis peccati præcio emunt peccatorem; & quod ius cum sine Dei libito acquiri creaturis nequeat illud etiam earum supremus Dominus Deus acquirat, quæ ratio satis est leuis pro dominio illo speciali Dei in grauem peccatorem: sed tamen supponit posse esse respectu puræ creaturæ in peccatore seruitutem, contra id, quod negabat. Mitto Anselmi reuerentia rationis suæ examen: Nam, & humanitati Christi dignificatæ à deitate, & personalitate verbi, quæ neque vt sic, Deus est, atque vt sic, est redemptrix, seruus est homo redemptus redemptionis iure, nec solius Dei, cuius solum seruus erat ante peccatum.

7 Veni ad discursum Ripaldæ primum, ac præcipuum relatum numero 4. vnde cumque dominium hoc diuinum, & ius exigendi opera peccatoris statuatur, neque amplius, neque fortius, neque ad plura est quam ius ea exigendi ab eodem creationis, excellentiæ, ac beneficiorum titulis: & tamen Ripalda ipse ait, nihilominus illis ipsis ita debitis Deo posse ad æqualitatem pro offensa mortalis satisfieri, si non omnia exigantur; quæ enim non exiguntur libera ad satisfactionem remanent: ergo similiter si ex iure seruitutis peccati à Deo non exigantur libera ad satisfactionem pro offensa erunt, totumque ius offensæ extinguunt. Nec refert in illa non exigentia ex iure seruitutis peccati esse remissione Dei. Tum quia, etiam in non exigentia aliorum iurium est remissio, rum etiam quia, vt sæpè dixi remissio iuris alicuius obest solum satisfactioni ex iustitia stricta. Tum denique, quia cum de offensa nihil remittat, licet remittat de iure ex illa orto, non tollitur satisfactionis ad offensam nudam adæquatio. Tandem satisfactio Christi æqualis non erit, cum aliis titulis Deo omnia eius opera debeantur, atque exhauriantur, ni de eis Deus non exigendo remittat.

R. P. Christoph. de Ortega, de Dei incarnat.

QVÆSTIO III.

An ad satisfactionem pro toto debito obiectiuo mortalis necessaria incarnatio fuerit?

STENDIMVS hæcenus ad satisfactionem pro mortali, siue malitia, siue offensa necessariam incarnationem non fuisse. Vidimusque, cum ex valore, seu dignitate meritum mortalis, tum ex dignitate formali, & status infirmitatæ, in quam homo per mortale reducitur, dignum esse pluribus malis positius, atque omnium donorum Dei priuatione grauem peccatorem: vt, de originale etiam, docent Celestin. Pap. 1. c. 4. Prosper. ad capitula Gallorum, atque hanc quidem malorum, siue positiorum, siue priuatorum subeundam dignitatem, quæ in graui peccatore est, debitum subiectiuum mortalis ex nostro Vasquez Theologi reliqui merito nominarunt: Est siquidem reatus, seu debitum luendi pœnas, quod mortale subiecto induxit; Mala vero omnia enumerata quæ dignitatis debitive illius termini sunt, debitum obiectiuum vocarunt. Et quidem, cum sublata mortalis macula, & offensa, tota peccatoris dignitas ad mala quæuis ob illas æternè subeunda pœrat, imo, & temporaliter, si contritio ex perfectissimis sit, eaque sublata mala illa pœna mortalis deinceps esse non possint haud dubio, quin purus homo, qui potest pro macula, & offensa mortalis, quare, & pro debito subiectiuo satisfacere, pro toto etiam obiectiuo, quod non necessario, & essentialiter supponatur ante contritionem remissum satisfacere queat. Tota ergo difficultas est, quidnam ex malis illis positius, quæ peccator meretur, vel priuatiuis quæ demeretur, adeo essentialiter, & necessario supponatur à Deo remissum, seu condonatum, vt sine vllis meritis condignis puræ creaturæ cuiusuis donandum, seu condonandum, ac remittendum peccatori graui Deo sit.

CERTAMEN I.

Pervulgata nostri Vasquez opinio ab antiquioribus difficultatibus expeditur.

1 Noster Vasquez disputat. 2. cap. 5. & disputat. 9 cap. 3. asseruit purum hominem non posse pro toto debito obiectiuo mortalis satisfacere. Cum enim ad quoduis bonum opus liberè, & honestè eliciendum (quo solum modo potest esse contritio satisfactio) necessarium sit auxilium gratiæ, ita vt neque diuinitus aliter fieri, elicitè possit omnibusque auxiliis gratiæ debeat, dignusque sit peccator ob mortale priuari; priuatio eius auxiliij necessario, & essentialiter requisiti, & præsuppositi ad contritionem, auxiliij ipsius donatione supponitur: essentialiter condonata, remissaque à Deo: quare se conterens non potest illam mereri auxiliij donationem. Sed neque pura creatura vlla, adhuc gratia adoptionis ornata. Nam hæc nequit dignificare opus honestum ad merendum auxilia aliis, imò, nec sibi, sed sibi gloriam, cuius tantum semen est in suo subiecto fructificans non in extraneo: quare ad eius auxiliij donationem, ac debiti obiectiuo carenti illo satisfactionem Christi, aut alterius personæ diuinæ incarnatæ, aut vnitæ hypostaticè ad creaturam rationalem satisfactione fuit opus. Secuti sunt nostrum Vasquez Gaspar. Hurtado disput. 1. diff. decima-quarta, & decima-septima, reliquisque Vázquiani & R.

A a a Compluten

Complutenses, ac ferè ad annos proximos tota infra Provincia Toletana, totaque Complutensis schola, tantaque profundæ huic meditationi æstimatio accessit, ut à quibus non consensum saltem admirationem extorserit. In consentientibus mirandisque diù sui, & quamvis iam à consensu defecerim nunquam tamen ab eius sententiæ veneratione deficiam. Quare, & illam priusquam propriis rationibus impugnem debitè obseruantia ergo ab aliorum impugnationibus vindicabo: ut, qui eam postmodum sequi velit, nostratum solum rationum solutione facili opus habet. Ita enim semper cum magno Valquez decerto, ut vinci festiderem.

2. Obiicit Ragusa noster disputat. 5. de Incarnatione §. 3. verlu *Præcipue arguo*. Priuatio beneficiorum Dei secundum se non est pœnæ mortalis, sed solum, quatenus Dei beneficia sunt, atque ex peccatoris complacentia, in bonumque ipsius à Deo conferuntur; neque enim meretur, ut Deus se, sua vilitate, & voluptate in eis conferendis priuet: atque potest auxilium non ex complacentia, & in bonum peccatoris ad contritionem à Deo conferri, sed ad suæ gloriæ ostensionem, aliudvè quidpiam: ergo contritio ab auxilio sic collato proueniens non supponat vllum debitum obiectiuum remissum, ac proinde erit pro toto obiectiuo debito satisfactio. Distinguo maiorem: beneficiorum Dei, quibus peccator non determinatur physicè, vel logicè ad amicitiam, vel reconciliationem cum Deo inimico, concedo maiorem; quibus determinatur ad ea, quemadmodum auxilio congruo ad contritionem, nego maiorem. Cum enim inimicus Dei sit omni eo, quo in gratiam eius determinetur, & redeat ex quocumque motiuo donetur, indignus est. Dices ad actum contritionis non requiritur per se, & essentialiter hoc numero maternitas requisita essentialiter non fuit ad Christi existentiam, potuit cadere sub merito virginis ex gratia Christi existentis profectum Infero secundo: ergo huius auxilij condonatio non supponitur essentialiter, ad contritionem eius enim solum condonatio essentialiter ad contritionem supponitur, quod essentialiter, & necessario ad illam præcedat. Negari facile posset antecedens. Narr, licet hæc numero contritio possit secundum physicam entitatem ab alio numero auxilio, & sancta cogitatione procedere, non tamen, quatenus satisfactio est: hæc siquidem numero satisfactio dicit hanc numero libertatem: hæc autem numero libertas essentialiter dicit hoc numero auxilium, & hanc sanctam cogitationem sed neque eo admissio consequentiæ tenent. Nego igitur vtramque secundam, quia, cum mereatur peccator, dignusque ob mortale sit, ut omni auxilio careat, hocque, vel illud essentialiter requiratur, atque hoc de facto præcedat, hoc de facto essentialis dependentia contritionis ab aliquo fuit expleta; quare, & hoc ex parte antecedentis indigno donatum, seu condonatum est. Neque minor est remissio, & condonatio, quod hoc, quod condonatur in individuo, necessarium determinate, & essentialiter ad contritionem non sit: sicut, neque maior est solutio, quod hoc secundo determinato, cum aliis possem, debitum scutum persoluiam.

3. Hinc ad primam illationem dico præmij materiam non esse huius auxilij præ alio individuo æqualem donationem, sicuti, neque quod hoc præ alio scuto, scutum solvatur debitum, materia est gratitudinis, quia in ea præelectione, neque se contendent, neque creditori quidpiam commodi fit: quare, nec est in ea quidquam æstimabilitatis mai-

oris, quam, si aliud individuum æquale donaretur. Cum ergo totum commodum se contendent, & quod materia præmij esse posset, si auxilium congruum, quod quidem essentialiter ad contritionem supponitur, & in hoc determinato condonatum sit, quod donatur indigno, nequit sub merito contritionis venire; quia quod præmij materia esse poterat, essentialiter supponitur ad ipsam contritionem donatum: quod autem non essentialiter, sed per se præcedit, nempe individuatio determinata huius auxilij, materia præmij non est. Secundo: licet esset individuum hoc determinata materia præmij, cum per se, licet non essentialiter, qua tale supponatur ad contritionem, nequit sub eius merito cadere. Vnde constat disparitas ad meritum Christi, & Beatæ virginis erga maternitatem Christi. Tum quia non adeo per se ad eiusmodi merita supponebatur, atque individua hæc cogitatio sancta ad contritionem, ut infra dicemus. Tum quia, & Christo hæc præ alia matrem habere, & virgini cuncti filij præ aliis omnibus maternitatem amplissima præmij materia fuit. Sed dices: licet auxilium hoc donatum per se præcedat contritioni, non autem qua condonatum: nam, & condonatio non est conditio necessaria ad contritionem, seu actum charitatis, saltem, quæ contritio non fit, sitque æquæ, ut potest, satisfactio, atque est contritio. Ex alia vero parte, cum sublato debito subiectiuo toto, seu subiecti, indignitate totum obiectiuum debitum cessat in instanti durationis primo, in quo est contritio, & in quo debent esse quæcumque ex parte actus primi contritioni præcedunt, non est debitum obiectiuum carenti auxilio cum instanti illud primum durationis, & ex sententiæ contritionis, sit primum, in quo non est macula, & dignitas demeritua mortalis: quare, neque debitum obiectiuum carenti auxilio erit, sine quibus nequit esse condonatio. Ergo condonatio sub merito, vel satisfactionem contritionis cadere potest, etsi sit, vel potius ergo nulla est ex parte actus primi condonatio, ac remissio. Nego consequentiam vtramque antecedentem permisso. In condonatione sunt duo: & donatio, & indigno, non, qui actu sit, cum donatur: (nam condonatione, seu remissione extrahimur à debito, seu dignitate soluendi, seu luendi: quare in eodem instanti remissionis, & condonationis, esse debitum, & dignitatem non minus pugnat, quam terminum à quo positum est cum termino, ad quem negatio ipsius) sed qui fuerit indignus immediate ante! quare condonatio supra donationem addit solum denominationem extrinsecam ab indignitate antea recipientis, ipsique necessario aguatam, & inuitabilem, nisi indignitas proxime antecedens auferatur: ad hoc autem potentia non est, adhuc in Deo: esset enim potentia, ut non fuerit, quod fuisse supponitur: esset impossibile autem, ad quod neque potestas est in Deo præstante, nec dignitas, nec congruitas meriti potest esse in merente; denominationes autem extrinsecæ, quæ comitantur necessario, & immediate tanquam earum impedimenta actionis, licet non ex effectus exigentia, ex necessitate tamen denominandi actiones in instantibus, etiam naturæ, in quibus primum sunt comitantur: quare, & effectus earum antecedent.

4. Obiicit rursus. Ablatio quomodocumque debiti obiectiuo se ipsa ipsa est ablatio debiti subiectiuo: patet: quia remissio pecuniæ debitorum est remissio obligationis subiectiæ soluendi, & soluto debito obiectiuo pecuniæ solvitur etiam obligatione soluendi: ergo remissio necessaria facta à Deo debiti obiectiuo auxilij pro hoc instanti primo contritionis est necessaria remissio debiti subiectiuo, seu dignitatis carenti illo: ergo nequit satisfieri ab homine pro debito subiectiuo: probatur consequentia: quia remissio debiti obiectiuo est pro priori naturæ ad contritionem: ergo, & subiectiuo, si eadem est, & in se ipsis vtrinque debiti remissio: quare, cum contritio pro posteriori naturæ accedit nil habet,

habet, quod agat in abolenda, siue eluenda dignitate demeritoria, seu debito subiectiuo mortalis. Secundò quia implicat simul in eodem instanti esse eiusdem debiti solutionem, siue satisfactionem, & remissionem: quare possibilitas satisfactionis à pura creatura pro debito subiectiuo cum impossibilitate satisfactionis pro obiectiuo, ac necessaria huius remissione pugnare videtur. Respondent. RR. remissione, seu condonatione debiti obiectiuo carenti auxilio tolli parialem indignitatem, quæ ipsi respondet, non autem totalem aliorum beneficiorum, quibus peccator dignus est carere: quare, & has partes debiti subiectiuo contritione aboleri, pro eisque satisfieri. Contra: ergo purus homo nequit satisfacere pro toto debito subiectiuo, vt asseritur nec magis pro hoc, quam pro debito obiectiuo: nam pro aliis etiam debitis obiectiuo præter donati auxilij carentiam satisfieri etiam à pura creatura posse Vasquez fatetur. Contra secundo: quia debitum subiectiuum, grauis peccatoris indiuisibile est omnia mala positiua, vel priuatiua insignibilia à Deo respiciens; est quippe indignitas ea omnia patiendi, si Deus velit quod si non sit patiendi omnia mala, sed aliqua tantum, non est dignitas propriè mortalis, sicut potentia, quæ aliquorum faciendorum, imò omnium præter vnum tantum sit, omnipotentia non est. Plenior ergo planiorque solutio, sit negare antecedens; licet enim debiti subiectiuo, siue dignitatis demeritoriae ablatio obiectiuo etiam ablatio sit, non autem contra: neque exemplo ex debitis pecuniariis fuaderet debitum enim pecuniarium ex furto, vel commodato contractum inæqualitatem factam lætio in surreptione, vel detentione pecunie contra ipsius voluntatem supponitur quare cessante, vel inæqualitate ob solutionem vel in voluntarietate læti ob voluntariam remissionem ipsius, debitum subiectiuum necessario cessat: Alit debitum subiectiuum peccatoris grauis solum dicit dignitatem demeritoriam ipsius quia inimici Dei: quare remissio, vel non remissio debito obiectiuo, siue partiali, siue totali, quandiu Dei inimicitia in illo perseverat, & debitum subiectiuum perdurat: perseuerat autem inimicitia Dei quousque contritione aboletur.

5 Argues iterum positione physica contritionis ab homine, quatenus ex se est, ponitur ab homine satisfactio pro debito subiectiuo, cui opponitur contradictoriè: ergo positione physica ab homine cogitationis impossibilis eum sui carentia, quæ debitum obiectiuum est, quatenus ab homine ponitur, & ponetur debiti obiectiuo satisfactio. Permissio antecedenti negatur consequentia. Non enim debitum obiectiuum, sicut subiectiuum, contradictoriè positione aboletur. Ecce Debeo dare centum, non do, posui contradictorium debiti, id est negationem dandi centum an solui positione contradictoriè ad debitum laboleuè debitum illud obiectiuum! minime; sic etiam debitum obiectiuum est carentia auxilij, posui auxilium physicè, quod carentiæ contradicit, non solui. Secundo: quia in debitis penalibus, nisi iudex suo cedat iuri non satisficit, adhuc pro debito obiectiuo exhibitione tantundem mali à reo sibi ipsi infligiti. Debes centum verbera: vapulas à te centies; an ita iam debitum soluisi, vt centum tibi verbere deinceps impingi à iudice per tortorem iure nequeant? Debitum autem subiectiuum, quæ sola dignitas demeritoria est, non debitum luendum positione contradictoriè ab ipso, in quo erat peccator aboletur. Sed, & antecedens est falsum; Non enim physico solum concursu peccatoris ad contritionem satisficit pro debito subiectiuo, sed morali, ac libero ad quod Dei gratia, & remissio præcedit: quare, vt auxilij positio ab homine esset debiti obiectiuo satisfactio, libere etiam, & honeste deberet ab illo apponit ad quod auxilio alio gratiæ opus erat, quod, cum peccator, & indigno conferretur in eo esset debiti obiectiuo remissio. Quocirca, licet homo mereri posset de con signo, vt potest de congruo auxilium ad resurgendum à mortali per contritionem, per opus bonum antecedens, atque vniuersam reparationem post

Re P. Christoph. de Ortega, de Dei incarnat.

lapsum, ad illud opus bonum antecedens Dei gratia requiritur, in cuius donatione condonatio, & remissio debiti, alicuius obiectiuo præcedit.

CERTAMEN II.

Quousque difficiliore alia obiectiones contra Vasquez procefferint ostendimus.

1 A Ntiqua, ac difficilis obiectio fuit: Grauis peccator dignus fuit carere omni beneficio Dei, quia beneficium ipsius est: atque ex eius amore à Deo perfectum: atqui redemptoris donatio ex nostri amore, atque, vt nostrum beneficium à Deo fuit perfectum (inde enim maxime erga nos amorem Dei, ac beneficentiam commendat Paulus ad Rom. 5. ad Tit. 2. & 2. Corinth. 8. & Christus ipse Ioann. 3. quod nobis prouiderit, miserit, donauerit Redemptorem; ergo eo, vt datus nobis est, carere digni eramus: ergo in eius donatione facta fuit nobis de facto à Deo alicuius debiti obiectiuo condonatio atque remissio; ergo Christus non satisfecit pro toto nostro debito obiectiuo. Vtramque consequentiam probo: quia Christus nequiuit suis meritis existentiam suam, Deique erga nos benevolentiam contentam in decreto, quod fuit de sua existentia, promereri; existentia quippe essentialiter ad meritum supponebatur, & decretum supponebatur saltem per se ad meritum, & existentiam: Hoc autem, & absurdum est, Redemptionem Christi diminutam ostendens, atque in hac opinione non necessariam. Ad id enim, necessaria solum asseritur, vt nobis nullius debiti obiectiuo quantumvis minimi fiat à Deo remissio, sed plena potius sit pro illo satisfactio. Hinc constabit quanto difficultatis huius metu consternatus Hurtado difficult. 17. num. 78. male negauerit Christum Redemptorem beneficium nostrum esse, sed solum causam non effectum prædestinationis, vt esse debebat, si in se nostrum beneficium foret. Solum ergo ait esse beneficium in radice, & quod remote solum nobis ad salutem vile sit: sed tamen plura remote solum ad salutem nostram conducentia: vt externa è quibus salutiferæ nobis cogitationes suboriuntur inter prædestinationis effectus, ac proinde, vt beneficia, & gratias recensentur ab Hurtado. Nec refert cæli, ac Dei existentiam nobis proficuum esse, etiam in ordine gratiæ, & tamen neque inter gratias, & beneficia Dei, quibus carere debebamus ob mortale, & in quorum donatione Condonatio nobis fiat, numerari: quia valde remote ad salutem influunt. Non enim ideo inter Dei gratias ad salutem non recensentur, neque earum donatio condonatio est: sed quia non ex amore nostri Deus existit, neque cælum ex amore nostri, in ordine gratiæ supernaturalis datum est: imò nec nobis condonari potuit, quia, licet ex eo affectu daretur, non tamen eius donatio nos peccatores, & indignos supposuit, vt ad condonationem, ac remissionem debiti carenti illo opus erat licet autem Christus Redemptor in se formaliter nostrum beneficium, gratiæque fuerit, tamen effectus prædestinationis non est, quia voluntas decernens existentiam Christi Redemptoris omnes æquè homines reperit: quare ex ea non caput prædestinatorum à reprobis discretio, atque in voluntate Dei separatio, in qua prædestinatio consistit.

2 Multa alia mouent. RR. quibus non respondeant argumento. Primum infinitatem satisfactionis Christi sed tenuitate valoris non posse Christum suam existentiam nobis promereri, non contendit argumentum, neque pro debito nostro carenti Redemptore ob tenuitatem valoris nequeat Christus satisfacere: sed quia donata necessario præcedit indignis, sicut auxilium ad contritionem: & quod nequeat principij meriti sub meritum cadere. Dicunt secundo: in Christo satisfacturo

non esse dignitatem carendi sua existentia, sicut in nobis satisfactionis est dignitas carendi auxilio. Quid inde? non erit condonatio respectu Christi satisfacturi, sed nostri, pro quorum debito erat satisfaciendum. Dicunt tertio: Christi opera dignificari ex vnione hyposthatica, non autem ex nostro peccato, neque ex condonatione prouenire: sed neque nostra opera dignificantur à nostro peccato, neque proueniunt physice à condonatione auxilij, sed à donatione, quæ posita indignitate eius donationem ex parte actus primi impediens illam, comitanter condonatio est: quæ, & in donatione Christi Redemptoris nobis facta, eodem modo eueniunt. Dicunt quarto: contritionem esse detestatiorem peccati, quare ex cogitatione peccatum supponente procedere. Contra: satisfiat actu alio charitatis, ut potest, qui ab illa cogitatione non finit, sed, à cogitatione sola bonitatis Dei. Dices: adhuc in peccatore illum actum esse virtutem peccati detestationem. Contra: quia actus ille charitatis non est detestatio absolute peccati, adhuc virtualiter, nisi ex comitantia peccati in eliciente: alioqui à prorsus iusto, in quo virtualis adhuc detestatio peccati commisi esse nequit, actus charitatis elici non posset. Sed fit virtualis detestatio, quæ nihil supponat peccati cogniti ab eliciente, nihilque tuæ solutioni proderit. Denique ad condonationem indebiti, seu donationem indigno, nihil præstat scientia indignitatis, vel eius ignorantia in recipiente: solumque conducit scientia, vel ignorantia in dante, quæ Deo donanti auxilium, & Redemptorem, quibus indigni eramus necessario adfuit. Dicunt denique auxilium ad actum charitatis supposito peccato non posse dari à Deo nisi ex intentione expulsiōis peccati necessario per illum actum futuræ; quare nec posse dari nisi ex scientia peccati in Deo; posse autem dari Christum non ex scientia peccati, & intentione Redemptionis nostræ. Contra: quia de facto datus est in Redemptorem, & ex intentione ut pro peccatis satisfaceret, atque ex Dei beneuolentia erga peccatores: ergo de facto datus, est ex scientia peccati. Contra secundo: quia, licet ex auxilio congruo necessario necessitate logica futurus sit actus charitatis, & expulsio item peccati, potest tamen non ex ea intentione dari, sicut datur auxilium sufficiens ex quo æque necessitate futurum est peccatum, non tamen ex intentione peccati. Christus insuper dari posse dicitur non ex intentione Redemptionis, licet ex eius, & auxilij cuiusuis ad operandum donatione redemptio necessario erat futura, atque pro peccatis satisfactio. Nec patet iis recursus ad principium remotum, quod in eorum opinione impugnanda controuersia de causis incarnationis, & disputat de merito Christi cadere sub merito potest. Tum etiam quia donatio auxilij principium remotum est actus charitatis.

3 RR. Complutenses ex acceptis ab scholæ Theologicæ emphasi magistro meo Didaco Daza meritis per modum prærij, & solutionis aiunt decreto incarnationis duplicem à Deo libertatem exercitam fuisse: vnã circa incarnationis substantiam, circa motiuum illius substantiæ exequendæ, nempe ob nostram Redemptionem, ex nostrique beneuolentiam, alteram; siquidem potuit incarnatio fieri, quin ex eo fine, & ex nostri beneuolentia esset: quare eadem incarnationis decreto vtraque libertas diuina exercetur. Cum autem Christo secundum se carere non debeamus ob mortale, sed quatenus in nostrum bonum, ex nostrique beneuolentia donatur, quo solum pacto Dei erga nos beneficium est, si Christus promeruit, ut ex hoc fine, & beneuolentia nobis donaretur, pro debito carendi Christo Redemptore prorsus satisfecit. Promeruit autem inquit: quia, licet non per merita absoluta, & remuneranda, quæ Christi incarnationem executam de facto, ex hoc motiuo, & sine supponebant, adhuc, ut ex motiuo hoc Christus existeret, promereri poterit: sed neque meritis per modum prærij, & solutionis decretum illud, ut ad substantiam incarnationis terminatum, quia merita Christi ex substantia incarnationis,

& vnionis hyposthaticæ valorem recipiebant, quare, nec prærij, & solutio illius esse poterant, quin sui ipsius valor solutio foret, quod implicat: At decreti incarnationis, quatenus ex fine nostræ, redemptionis, nostrique a more fuit illa executio, ratione cuius opera Christi valorem non recipiebant, neque dignitatem, prærij esse poterant cuius intentione, & spe Deus ex nostri beneuolentia, nostræque reparationis sine incarnationem decerneret, atque exequeretur. Neque tamen, inquit, ex eo, quod merita Christi per modum prærij, & in spe moueant, ut finis, mouent ad ea omnia, quæ sunt, media ad ipsa merita obtinenda, tanquam prærij, ac proinde neque ad substantiam incarnationis, quæ medium necessarium est ad eiusmodi merita obtinenda licet enim, quia finis merita Christi sunt, mouent ad omnia ea, quorum, quidem finis sunt, sint autem vtriusque libertatis, & circa substantiam incarnationis, & circa motiuum exercitæ, ac proinde mouentur ad substantiam incarnationis, & decretum, quatenus circa illam, non autem, ut prærij: quia prærij enim solum mouent ad motiuum, & decretum, quatenus ex illo habetur. Nec refert aiunt, eundem fore valorem, & prærij, quod Deo solueret Christus ob sui existentiam ex alio quouis fine decretam; quare in meritis, seu gratiarum actione Christi non apparere, ob quod ex hoc motiuo potius, quam alio incarnationem decreuerit Deus: cum enim idem dandum pro alio quouis est, non est prærij, quo ad hoc potius intuitu gratis moueri voluntas possit: quia, inquit, et Peltano, & Lugo supra memoratis, licet idem valor finis omnibus Christi actibus, motio tamen ad Deum, huiusque complacentia maior in perfectioribus Christi actibus erat.

4 Obiiciunt sibi præterea, Deus mouetur ob merita Christi tanquam finem, & prærij: ergo redemptio medium est solutionis obtinendæ, non finis, decernendæ incarnationis. Recurrunt ad electionem extrinsecam, ut primum Deus intendit prærij meritorum Christi: Deinde cognoscens medium ad ea obtinenda esse decretum incarnationis ex motiuo Redemptionis illam ex eo motiuo decreuit, quin in finem meritorum Christi intrinsecè eo decreto ferretur. Electiones extrinsecas huc à Castellana nostra Prouincia aduectas funditus eueram controuersia sequenti disputat. i. Secundo dante intentionem argumentum, planeque admittunt Deum, neque ex nostri beneuolentia neque ex Redemptionis nostræ sine Christum decreuisse: id quod, & scripturarum citatis, & Patribus innumeris aperte aduertitur, & intento etiam RR. tot fulcris, & machinis hæctenus sustentatum contrarium est in id enim, totæque sunt ab ipso discursuum molimine instructa, ut pro debito nostro carendi Christo Redemptore ex nostri beneuolentia data (qua solum ratione non autem secundum se, illo carere digni ob mortale fueramus) Christum satisfecisse defenderent: nihilque proinde nobis posita Christi super abundantia satisfactione remissum à Deo fuisse. Ecce vero, & sine illis nihil in Christi donatione condonatum, in tua hac doctrina nobis à Deo fore. Sed videte, quam leui obiectione ingeniosi quandoque turbentur. Nego pro eis primam obiectionis consequentiam; Non enim Redemptionis medium, & vile ad merita Christi obtinenda fuit Deo, sed decretum incarnationis ex fine Redemptionis. Cum autem id solum, quod vile, & medium est amari propter finem debeat, non autem eius obiectum, sit planè redemptionem nusquam à Deo ex fine meritorum Christi recipiendorum amari debere, sed solum cum illis finem in adæquatam esse. Quare ratione huius in adæquatam finis incarnationis Christum nostrum beneficium gratiamque à Deo ex nostri beneuolentia datam esse, quam modo dicto Christus nobis promeruit. Vnde nisi merita hæc repugnarent, ut plus satis controuersia de merito Christi ostendam, benè hac theologia præsens quiesceret difficultas.

5 Atque hæc quidem ex parte se contentis peccatoris, vel à priori, vel ab absurdo perita argumenta contra nostrum Vsq. hæcenus sunt. Ex quibus in postrema hoc solum cernitur robur. Iam aliunde ex parte alterius, qui possit pro debito carenti auxiliis, vel simili beneficio ad actum contritionis requisito, ob alterius peccatum satisfacere, ac proinde sine Dei condonatione remissioneve vlla possit auxiliam, & gratia illa haberi à peccatore vt se conterat, sic arguitur: nam debitum illud obiectiuum poenale finitum est. Ergo finita solum satisfactione soluetur; sed finita satisfactio pro alterius poena debita, pura creatura esse potest: ergo, & pro debito carenti auxilio. Dices satisfactionem ab alio pro debito alterius nunquam esse exactam, & æqualem, cum ea adhuc exhibita possit iustus creditor illud à debitore exigere: vt patet in debito pecuniario quod à Petro debitore exigere solum, est à Ioanne mihi pro Petri debito offeratur solutio amplior etiam, quam debitum fit, insuper in debito honoris. Exhibita enim summisione quauis secundum se æstimabilior, quia dignioris personæ fit, possum satisfactionem exigere à viliori persona, quæ me dehonoraui. Contra: quia hac doctrina probabis: neque Christum pro debito nostro carenti auxilio, & gratia Dei potuisse satisfacere: nam & eius satisfactio oblata potuit absolute Deus à nobis debitas poenas exigere, neq; illam pro eis acceptare. Aliud igitur est rem oblatam exhibitamque pro debito alterius æqualem esse debito in valore: aliud creditorem posse illam acceptare, vel non acceptare: & quidem, vt satisfactio è rigore iustitiæ fit, & æquale debet esse, quod pro debito offertur creditori, & necessariò à creditore acceptandum, vt exempla demonstrant, docuimusque disputat. r. vnde ex rigore iustitiæ non posse pro debito vnus ab alio, etiam à Christo domino, satisfieri, concludebamus. Imò in debito honoris propriè læsi quantumuis maior, æstimabiliorque honoratio læso ab alio, quam ab offensore offeratur, materia apta satisfactionis non est, vt cum pluribus obseruabamus ibidem: Cum enim honoris læsio, & iniuria fiet in vili existimatione, quam offendens se habere de alio dehonoratione testatur, hæcque perferre potest, quantumuis magna submissio, & honoratio æstimabilior ab alio quam ab offendente læso exhibeatur, quousque offendens submissione, & honoratione propria oppositam æstimationem suam de offensa testetur, iniuria non cessat, quare, licet dignioris summisio, & honoratio maxima amplior honoris sui materia fit, non tamen materia satisfactiois erit, quæ iniuriam possit extinguere. Cæterum cum de satisfactioe pro debito alterius non è iustitiæ rigore agitur, posse creditorem non acceptare satisfactioem non obest, si valor in re oblata ab alio æqualis sit cum debito alterius, vt patet in debito pecuniario. Debeo centum Petro: offert illi centum pro meo debito Ioannes: acceptat Petrus, & recipit, nonne satisfactum Petro ad æqualitatem pro meo debito est, quin aliquid debiti mei remisit propter ius exigendi à me? Cum ergo debiti obiectiuo carenti auxilio, & gratia Dei. Solutio è iustitiæ rigore futura non fit, si ab alio pro meo hoc debito æqua condignaque compensatio offeratur, Deusque acceptet vt potest, nihil sanè mihi debiti illius remittetur à Deo. Nec refert si dicas in donatione auxilij alteri satisfacturo pro me condonationem Dei necessariò intercedere; etenim, si non ex mei peccatoris beneuolentia detur, sicut nec Dei erga me beneficium est, ita neque eius carentia dignus eram ob mortale.

6 Noster Vsq. ex i. 2. d. 77. c. 3. & d. 13. c. 5. negat minorem: quia satisfactio ex eis locis vnus pro alio solum esse potest per modum meriti, vt autem æquum, & condignum auxilij gratiæ meritum purè creatura operatio esse queat, debet necessariò à gratia habituali dignificari: gratia autem non dignificat opus iusti nisi ad præmium, & gloriam propriam operantis, cuius solius, & ius, & semen est: semen enim solum fructificat in solo, vel subiecto proprio, non in extraneo. Hanc ratio-

nem multis explicant, & confirmant R. Complutenses. Primò quia Deus complacet in bonitate subiecti operanti, complacet operi præfata bonitati coniuncto: ergò solum mouet in ordine ad id, ad quod mouet complacencia subiecti, nempe ad gloriam propriam subiecti. Secundò: quia nisi gratia haberet ordinem ad gloriam tanquam ad hæreditatem filij Dei adoptiui, quem se ipsa constituit opus bonum, non mereretur de condigno gloriam, ideo enim habet condignitatem ad gloriam, quia ordinatur ad id, quod gratia dignificans secundum se respicit. Tertio, quia per opera ipsa formaliter iustus creuit in sanctitate, seu filiatione adoptiua, vt ex illo Apoc. 22. *Qui iustus est iustificetur adhuc*: Ergo idem ius fundant, quod gratia, & iustitia habitualis: hæc solum fundat ius subiecto, cui inest ad gloriam, & operationes proprias Dei: ergo eidem solum, & ad eundem fundant ius bona opera iusti. Quarto deusque: actio, studiosa, ita fundat ius ad laudem operantis, vt alius nequeat ob illam laudari: ergo opus iusti, ita fundat ius ad gloriam propriam operantis, vt alteri ius dare non possit. Patet consequentia: quia non minus intrinsecè opus iusti est ius determinatè ad gloriam elicentis, cum sit intrinsecè sanctitas, & filiatione adoptiua ipsius, iusque proinde ad gloriam, quam actio studiosa ius ad laudem elicentis. Nec refert si dicas nostro capite Adamo obseruante præceptum ex Dei pacto gratiam nobis fore promerituram: sicut, & demeruit transgrediendo, ergo & posset nobis auxilia promereri. Si originale nostrum in gratiæ priuatione consistat. Respondetur facile cum Regula disp. 5. §. 5. vers. *Secundo præcipuè*. & Hurt. cit. d. difficult. 14. nec demeruisse nobis Adamum gratiæ secundum se priuationem, sed solum vt derivandam ex ipso titulo naturalis propagationis ab illo, neque aliud promeriturum fore, si non transgredere, sed obseruaret præceptum. Secundò facilius responde: huius fuisse demeritum, neque si obseruasset meritum fore respectu nostri, sed solum conditionem ex Dei pacto: quo etiam modo b. b. perfrictio, nariumvè emunctio ex Dei pacto transfundenda in nos gratiæ conditio esse posset.

7 Sin autem originale nostrum consistat in physica Adami transgressione, pro vt à nostris voluntatibus eius voluntati alligatis, ex pactoque constitutis in ipso non dum à nobis retractata, nec transgressio pro vt Adami, nobis demeruit, neque obseruatio, pro vt ab ipso, nobis meruisset gratiam, sed neque pro vt à nobis, eam, adhuc nobis, promeretur de condigno: cum Adami gratia, quæ physicè nobis non inest, neque nos absolute sanctos, iustos, filiosq; Dei adoptiuos constitueret, vt opus erat ad hoc, vt nostra opera dignificarentur, eleuarenturque ad præmium supernaturale. Porro doctrina hæc de impossibilitate meriti condigni ad gratiæ auxilium vnus pro alio, vt vera non fit, adeo tamen verisimiliter est fundata, vt hæcenus non expugnata ab aliis, sed neque solidè impugnatam viderim: quare hæc ex parte Vsq. nostri sententia tot post & aduersarios, & annos incòcussa persistit. Cæterum non posse vnum pro debito pænali alterius nisi per modum meriti satisfacere, neque satisfactiuum bonorum operum valorem à merituo eorum formaliter differre duriusculum mihi, & Cardinali nostro Logo fuit: videreturque contra communem Theologorum sensum, quos eruditè congerit Soar. 3. part. tomo 4. disp. 48. sectione 3. conclus. 1. licet obiter, improbatum primò: quia satisfactiuus valor respicit iustitiam vindicatiuam Dei, merituius autem gratitudinem Dei formaliter, quæ sunt diuersa connotata formalia, quare, & diuersas in opere bono formalitates arguunt. Vnde communis sententia est eum, qui bono opere pro suo veniali satisfacit, non minus mereri, quam si tunc nihil haberet pro quo satisfaceret: vel quia veniale non habebat cum operabatur, vel, quia antea pro illo satisfecisset. Secundò improbatum ab absurdo: quia hac opinione iusti primum à satisfaciendo pro animabus pugatoris suis operibus detererentur: cum necesse sit eos tunc merito prorsus spoliari proprio fateor semper aplicanti meritum pro aliis reman-

forum charitatis, quæ in ea applicatione exercetur meritum non leue, sed certe parum non est appliciti operis merito se abdicare debere, ut pro aliis satisfiat. Tertiò denique improbat: quia nec satisfactio condigna pro animabus purgatorij vllis aliorum iustorum operibus poterit exhiberi cum condignitas valoris satisfactorij non gignat à gratia habituali formaliter proueniat, quam condignitas valoris meritiui, quare solum fructificabit subiecto iusti operantis, non autem alteri iusto, qui in purgatorio sit. Vnde ex hac parte non nimis nostri Valquez solutio videtur consistere.

CERTAMEN III.

Ut pro toto grauis peccatoris, obiectiuo debito satisfaceret necessaria absolutè incarnatio non fuit.

1. Conclusio est Alexand. Alenf. 3. parte quæst. 1. memb. 5. artic. 2. Richard. in 4. distinct. 17. artic. 1. quæst. 7. Ruard. in 4. d. 17. art. 1. quæst. 7. Palud. in 3. disp. 12. quæst. 2. art. 2. Ruard. Tap. in à disp. 17. art. 6. Sed hæc satisfactio & § 3. difficultas, & art. 8. §. Sine hac fide. Domin. Sot. in 4. d. 1. a. 4. q. 1. ante med. d. 19. q. 1. art. 2. Caiet. 3. p. q. 1. a. 2. §. Ad horum euidenciam, & §. Ad primum: Subobscure autem Vega 3. in Trident. c. 5. clarius noster Soarius disp. 4. lect. 7. Ragusa disputat. 3. & 4. Vualingo disputatione 1. dub. 5. Bernal. disput. 4. lect. 1. §. 2. n. 13. & 14. probari potest primò: quia ad satisfactiõem pro mortali satisfactiõem pro debito obiectiuo antecedenti illam opus non est; alioquin Christi satisfactio pro nostris mortalibus adæquata absolutè, nedum superabundans satisfactio fuit, quin gratis nobis condonatum, & remissum fuerit à Deo debitorum carenti redemptore, vt ostendimus certam. 1. à num. 1. ad 5. Secundò: quia: etsi ad plenam satisfactiõem pro mortali pro omni debito obiectiuo satisfaciendum sit pro debito carenti auxilio, & principio quouis necessario ad contritiõem peccatoris, quod finita pœna est, poterit à puro alio homine per opus bonum satisfieri: tum quia vt meritum condignum vnus pro alio esse non possit; aut possit esse satisfactio pro debito illo carenti auxilio, vt ostendebamus ibidem: tum quia, quidquid de hoc sit, meritorie possit pro illo ab aliis satisfieri: ne omnino satisfactiões iustorum pro debitis pœnalibus animarum purgatorij impossibiles dicamus, atque inutilem ferè Ecclesiæ totius frequentem pietatem in nostri Valquez sententia, qui valorem operum satisfactorium à meritorio minimè distinguendum contendit.

2. Sed hoc ipsum suadendum nunc ex instituto erit: Nempè, iustum posse alteri auxilium gratiæ promereri de condigno: quare, & pro debito grauis alterius peccatoris carenti illo ita satisfacere, vt eius donatione peccatorij facta, antecederet ad contritiõem, qua maculam mortalis eluat, ac subiectiuum debitum soluat, nulla à Deo condonatio fiat. Et quidem quoad meritum gratiæ, siue habitualis, siue auxiliantis alteri etiam peccatori concedendæ, ita præter citatos censent Lorca, 3. p. d. 6. à n. 16. Cabrera d. 12. conclus. 1. Zumel 1. 2. q. 114. art. 6. dub. 1. Granadus 1. controu. 1. de incarnat. tract. 2. fanner. tom. 4. disput. 1. quæst. 2. dub. 8. quos sequitur Ripalda d. 96. f. 2. & 3. quibus adde Thomistas afferentes Christum, vt caput gratiam in homines meritorie influxisse per opera sua, vt à gratia habituali dignificata. His consentiunt Alexand. 3. p. q. 11. num. 3. corp. & ad vlt. S. Bonauent in 3. d. 13. art. 2. quæst. 2. Richard. art. 3. quæst. 2. Gabriel. q. 1. art. 3. fin. Almainus ibid. Paludanus, quæst. 1. art. 4. concl. 3. Durandus q. 2. n. 9. Marfilus in 3. q. 10. art. 1. ad 3. dub. Hæc à Theologorum autoritate quæ augetur ex sancto Thoma 3. p. q. 8. art. 5. vbi docet Christum per gratiam

habitualement fuisse caput influens in homines gratiam, & quæstione 64 articulo 4. corp. ait: tantam gratiæ plenitudinem potuisse Christum ministris communicare, vt eorum meritum operarentur ad Sacramentorum effectus, qui gratia vtraque, & auxilians, & habitualis procul dubio sunt. ac. 1. 2. quæstione 114. articulo 6. ideo negat iustorum operibus meritum condignum gratiæ alienæ, quia iustorum opera ad ipsam Deum nec ordinant, nec acceptant, non autem defectu naturalis proportionis meritorum iusti cum præmio gratiæ alienæ.

3. Sed & pro eadem sententia, stat Augustinus à quo mutuatus videtur sententiam datam ex quæstione 64. artic. 4. S. Thom. Augustini verba sunt: Potuit Iesus Christus, si vellet, dare potestatem alicui seruo suo, vt daret baptismum tanquam vice sua, & transferret à se baptizandi potestatem, & eam constitueret in seruo, & tantam vim daret baptismi translati in seruum, quantum vim haberet baptismus datus à Domino. Hoc noluit & c. vnde sic arguo: Potestas baptizandi transferibilis à Christo in eius seruum non est potestas propria ipsius qua Deus est, nec ipsi qua homo est, proueniens à deitate, vel persona diuina suæ humanitati vicia: hæc enim indiuiduè Deum atque vnitam personam diuinam comitantur: quare à Christo inabdicabilis est, atque in homines pure intransferibilis: Ergo sola potest esse potestas gratiæ habitualis, atqui hæc potestas, & vis sacramentalis eadem nihil aliud est, quam vis, & potestas meritiua effectus sacramenti, quod nomine proprio conferitur baptizato: ergo in gratia esse potest vis meritiua gratiæ conferendæ baptizato, qui effectus sacramenti est indigno conferendus: esset autem eiusmodi vis, & potestas in gratia, cum hæc à Deo in id ordinaretur, atque acceptaretur; vel cum plenitudo gratiæ conferretur alicui, vt supra S. Thomas aiebat: quo in casu ratio alia adesset: scilicet, ne ex magno augmento gratiæ dignificantis præmium impediretur, redereturque impossibile: cum enim qui gratiæ plenitudinem, siue quam maximam potest, præhabet, nequeat in se vltiorem gratiam recipere, id procul dubio inferretur si nequeat recipere in alio.

4. Sed iam de quouis gradu etiam remississimo merito, atque remississima gratia habituali ad præmium supernaturalis dignificato, ostendendum est natura sua, æque ad præmium supernaturalis gratiæ alienæ, atque propriæ posse esse condignum, si adsit voluntas cedens, seu concedens præmij receptionem in alterum. Atque in gratia adoptionis, quæ modo est, probatur primo ab absurdo. Inferret enim neque Christum pro vilo nostro debito potuisse satisfacere, neque quidquam nobis supernaturalis promereri in aduersariorum sententia. Etenim per hanc forma dignificans opera ad id solum, eique tantum dignificat, ad quod ipsa secundum se ius, semenque est; atqui forma dignificans opera Christi secundum se sumpta, ius, semenque est ad bona paterna ipsi, qui eam habet, & non extraneo subiecto: ergo solum dignificat opera Christi ad merendum eadem bona paterna humanitati operanti; non autem nobis. Maior est aduersariorum principium, quo negato causa prorsus cadet. Minor probatur: gratia dignificans opera Christi est gratia filiationis naturalis Dei: aut gratia filiationis naturalis Dei secundum se solum est ius, & semen ad bona paterna, seu hereditatem paternam subiecto cui inest, non autem extraneis: ergo forma dignificans opera Christi secundum se solum est semen, & ius ad bona paterna humanitati, cui inest, non autem nobis. Maior est dogmatica; minor per se nota. Ius enim naturale, siue ex natura subiecti ad bona paterna habitum solus filius naturalis habet; at solus est filius naturalis, cui inest filiationis naturalis (nec enim filiatione mea naturali filius naturalis patris mei, alius esse potest, aut ius naturale ad patris mei hereditatem habere.) Ergo filiationis naturalis solum est semen, & ius ad bona, seu hereditatem paternam subiecto cui inest.

5. Confirmatur: quia ius filiationis adoptiue ad hæc

hæreditarem paternam, ac bona patris adoptiui est imitatio iuris naturalis filij ad paternam bona & hæreditatem, in eo solum dissimilis, quod natura ipsa hoc parat filio, aliud verò affectu adoptantis, & iure gentium, seu ciuili: atqui ius filiationis adoptiue ad bona paternam est per te ius ei tantum subiecto, cui inest, ac non alteri: ergo ius filiationis naturalis ad bona paternam tantum est ius subiecto cui inest, ac non alteri. Ad eò hæc omnia perspicua ad hominem sunt, vt non videantur quid solidè, ac verò similiter pro aduersariis respondeam: sed dices, maiorem illam primam de forma solum dignificantem, quæ gratia adoptionis sit, atque dignitatis finitè esse intelligendam; non autem de filiatione naturali, quæ infinitè dignificat opera, atque ad omnia præmia absolutè possibilis, cuiusmodi sunt præmia supernaturalia à Christo Domino in aliis, nobis scilicet recipienda. Contrà primò: Idèd per vos non dignificat filiatio adoptiua ad præmium in aliis recipiendum: quia secundum se est solum ius & semen ad gratiam & gloriam filio adoptiui, seu subiecto, cui inest: atqui hoc non habet ratione finitatis, neque id admitteret ratione infinitatis per impossibile filiationi adoptiue aduenientis; sed ex prædicato filiationis: ergo nulla est solutio: vrgo: Pone infinitam gratiam, & secluse per impossibile rationem filiationis ab illa, & proba, vel rudiusculo Theologo, secundum se respicere bona paternam Dei determinatè subiecto soli cui inest: ergo finitudo vel infinitudo filiationis licet auget, euehatque merium ad amplius maiusque præmium; in eo tamen ordine, quo ab ipsa respicitur, nempe habenti ipsam; non autem in ordine, in quo ab ea non secundum se respicitur, nempe non habenti ipsam in tuis principiis sed iam principia illa in gratia adhuc adoptionis falsa esse ostendebamus, probemusque gratiam adoptionis dignificare opera subiecti operantis non solum ad ea, quorum secundum se ius semenque esset, quæque secundum se respicere aduersariis dicitur; sed ad alia etiam iura. Et primo ex his, quæ de facto sunt, certa: Deinde à priori explanatione eleuationis operum honestorum à gratia habituali operantis.

6 Gratia habitualis dignificat de facto honesta opera iustorum, ad id, quod ipsa secundum se non respicit, cuiusque secundum se, nec ius, nec semen est: ergo non solum potest dignificare iustorum opera ad ea, quæ secundum se respicit, quorumque semen, & ius est; sed & ad alia plura. Antecedens probò: Gratia dignificat iustorum opera ad præmium vterioris gratiæ iustificationis: atqui gratia antecedens dignificans opera secundum se sola non est semen & ius ad gratiam vteriolem per omnes: alioquin habito primo gradu gratiæ omnes haberentur. Ergo gratia habitualis dignificat iustorum opera de facto ad id quod ipsa secundum se non respicit, cuiusque nec ius nec semen est. Nec refert benè operantibus iustis dari vteriolem gratiam, quia cum bona iustorum opera vterior sanctitas sint, quibus iustiores reddantur, eis physice transactis aliqui debet dari, vt sanctiores, iustioresque habitualiter sint. Contra primò, quia si cur morale actuale iniustitia est, eoque transacto, & non retractato peccator, & iniustus habitualiter est, qui illud commisit, quin alio physico habitu egat, vt peccator habitualiter perduret, ita ex vteriori iniustitia actuali operum iusti sine alio physico habitu ex eorum retractato exercitio, ac non retractatione, sine nouo physico habitu, qui illam exercuerit, iustior permaneret. Contrà secundò, quia licet effectui gratiæ vterior inferuiat; at operibus iusti gratiam vteriolem vt præmium responderet, communis est Theologorum & Ecclesiæ sensus & qui sine temeritate vt minimum negari nequeat, id quod satis est, vt minor consistat. Secundò quia doctrina hæc solum euincitur opera iustis ad eum effectum gratiam habitualem respicere, non autem gratiam dignificantem vteriolem aliam transactis operibus concedendam. De primo quidem non curabat minor; sed de secundo. Iam verò si ad alia, quam ad quæ est semen, & ius gratia habituali opera dignificat, cur non, & alteri il-

la parare posse, nec solum subiecto proprio, cui inest; denique principium illud adeò falsum est, vt sit prorsus impossibile: etenim quod alio titulo possessione, & iure meum est antecedenter ad opus meritorium operis præmium esse non potest. Neque enim eo quod meum est, mihi quæ alia debetur, præmior: v. g. paternam hæreditate, ad quam ius habeo, non præmior ob præstita patri obsequia: sed aliis pro quibus libera est patris dispositio; atqui ea, ad quæ gratia habitualis, ius semenque est, mea sunt iure ipsius gratiæ, antecedenter, & independenter ab opere honesto subsecuto, & per illam dignificato: ergo eis ipsis mihi non præmiabitur, sed rebus aliis, vel alteri concessis.

7 Sed res hæc clarius deprehenderetur, si exactè eleuationis operum honestorum per gratiam ad præmium supernaturalè explicatio tradatur. Qua in re eminentissimus Magister, & Cardinalis de Lugo typis nos anteiuuit disputatione 6. de incarnatione, sect. 1. à num. 5. Neque enim ita à gratia nostra opera eleuari censendum est, vt intrinsecus eorum valor in alium mutetur amplior: Tum quia & hic illorum honestati, bonitati que immutatè identificatur: tum quia id esset eorum valorem destruere, non eleuare: tum quia si valor, vel prorsus, vel præcipuè à gratia habituali operibus accederet, quo plus gratiæ esset in operante non solum æquè intento, sed remississimo, & imperfectissimo operi plus adesset valoris: quod absurdum vt videret, in mox subiiciendam cogitationem incurrit. Idem igitur intrinsecus valor remanet in opere eleuato: sed quia augetur ex gratiæ habitu dignitas operantis, Deumque authorem supernaturalè respici ab illo facit, sit vt opus illud, quod magnum de se præmium suo valore intrinsecus merebatur naturale tamen tantumdem, sed in alio ordine rerum supernaturalium mereatur: quia naturalia omnia, cum respectu ad Deum supernaturalè præmiantem, tum respectu dignitatis supernaturalis, quæ est in operante, non magnum quidem, sed fordidum, & nullum præmium esset: præmij enim magnitudo æqualis eriam, & condigna penes dignitatem præmiantis, & præmiandi taxanda semper est. Suadeant exempla vulgaria: dedit æquali plebeius poma, totidem redditis præmiatur; dedit Regi, nec duplis ab hoc redditis ad æqualitatem remuneratur; sed dono ampliori præstitit item Regi obsequium puta facinus militare, plebeius: præstitit tantumdem Princeps vir, vel filius Regis. centum, vel mille, si velis, scutis dignè remuneratur plebeius: Princeps autem neque toto regio ærario, sed altioris ordinis rebus, quam pecuniaria, præmijari à Rege potenti, & munifico condignè solummodo potest. cum ergo per gratiam adoptionis adeò dignitas hominis augetur, vt Dei optimi maximi filius sit, ipsumque vt authorem supernaturalè respiciat, eique vt tali opera dirigi faciat, quæ magnum quidem valorem, magnoque premio dignum habeant, atque ipsum in rebus ordinis naturalis, quas & ipse Deus præmians, & filius præmiandus nauici faciat (vt propterea canticorum 6. n. 10. *Hortus dicitur meum*) nihilque dignitate operantis filij, & præmiantis Dei attempta mediocri adhuc æstimatione inueniatur, ad res supernaturalis ordinis recurrendum Deo est, vt condignè præmiet, & quo opus maius nobilibusque sit, ad plura atque maiora.

8 Vnde constat primò gratiam non dignificare opera quatenus semen est gloriæ, iusque ad hæreditatem Dei paternam: quæ filiationis passionis, formaliter saltem sunt: sed quatenus filiatio adoptiua auget dignitatem operantis, quam si absque eo iure auget, æquè dignificaret, sunt Principis vni, aut Regis alterius dignitas, nullum ius hæreditarium aliudvè dat ad Regis alius bona, & tamen illius in hunc eleuat ad præmium obsequia, vt præmia, quæ respectu inferiorum similiter operantium æqualia essent, & condigna, respectu tamen Regis operantis æqualiter præmia non sint, nedum condigna præmia. Constat secundò iustum operantem ius sui meriti in alium transferre posse, si velit vt præmium recipiat, licet suum meritum, atque operis laudabilitatem

biliter, in eum nequeat traducere: hæc enim opus individue comitantur, neque in alio quam in operante esse possunt: quare neque laudabilem merentemque scire possunt quem nequeunt operantem constituere. Quæ duo quia nec Vasquez, nec recentiores Complutenses distinxerunt in suo discursu errarunt, atque ex merito congruo gratiæ alienæ malè vexantur. In quo asseruatis necessariò operanti laudabilitate, & merito operis, ius recipiendi præmium in alium transferri posse fatentur: ex quo satis infertur iustum etiam operantem quoad receptionem præmij ius suum in alterum posse transferre, etsi meritum, & laudabilitatem operis nequeat. Confirmatur: quia potest quis cedere simò quotidie ceditur ius aliis ad præmium naturale recipiendum à Rege ob egregia facinora, licet eorum laudabilitas, & meritum inseparabilia ab operante ipso sint, imò, ad recipiendum à Deo supernaturale præmium merito iusti congruè respondens. Cùm autem eleuatio meriti per gratiam id solum præstet in ordine ad præmium, vt æquale imò aliquod adhuc præmium in naturalis ordinis rebus non inueniatur, potestatem cedendi ius alteri ad præmij receptionem non tollit. Tunc autem alter ille, qui præmium ex iure sibi cesso reciperet, non præmiaretur formaliter; sed materialiter, cedens verò formaliter præmiaretur in illo: quia cedentis solum, non recipientis est meritum, quod præmiatur. Iam verò claret, quo pacto possit quis cessione sui iuris quoad præmij, vel totius, vel partialis receptionem auxilium ad actum contritionis alteri promereri: quare, & posse eam absolute sine condonatione, aut remissione Dei haberi à peccatore, ac merito proinde pro merito carenti auxilio grauis peccatoris satisfieri.

9 Quod si dicas indignitatem recepturi auxilium peccatoris obesse condignitati meriti alterius iusti pro illo, probabis quidem maiori merito opus esse, quam si iusto daretur, cum ea indignitas infinita non sit, neque subiectiue operanti adit; sed ex parte obiecti solum. Pone ergo iustum feruentissimo charitatis actu meritum sibi fuisse quatuor, vel quinque gradus gratiæ, & gloriæ, cedereque ius in peccatorem, vt præmium recipiat; decuratur tamen, quantum eius indignitas vetat. An non satis decurratur, si minutulæ entitatis auxilium detur in totum tanti operis præmium? sin autem, multiplicentur siue ab illo, siue à pluribus iustis actus feruentissimi, quovisq; perueniatur ad condignitatem auxilij indigno collati atque inuenies ad satisfactionem pro debito obiectiuo carenti auxilio grauis peccatoris purum, vel puros saltem homines esse satis: quare ad id incarnatione opus non esse. Mitto aliam Ripaldæ supra sect. 3. solutionem, siue solutionis datæ impugnationem: quia nimirum, vt hi admittunt, potest gratiam coniunctam cum amicitia Dei alius innocenti promereri, quæ vt coniuncta cum amicitia, & filiatione adoptiua Dei maius quid atque æstimabilius donum est, quam meritum gratiæ peccatori seiunctæ, vt potest ab amicitia, & filiatione Dei. Ergo gratia collata sine amicitia, & adoptione Dei non excedit meritum condignum iusti, etsi indigno peccatori conferatur. Confirmatur: quia præcipua resistentia peccati, est ad donum amicitia, & filiationis adoptiua Dei, licet eum à reliquorum beneficiorum donatione, etiam aliquatenus retardet. Ergo in aliorum collatione, hæc totas, nec præcipua mortalis resistentia vincitur; imò neque impugnatur, si seiunctim ab amicitia, & filiatione adoptiua Dei dosentur: quare nec tanto impetu amoris opus est, quantum ad totam resistentiam mortalis superandam opus esset, nec tanta item vi meritoria, quanta opus erat, vt tota, ac præcipua vis resistentia mortalis superaretur. Et quidem sicut ad retardandum amorem, atque ad malorum composibilitum cum amicitia inflectionem condignè merendam sufficit malitia minor, quam mortalis scilicet venialis malitia, ita ad retardandam Dei inimicitiam, & odium in peccatorem, ac merendi de condigno bonum, seu donum Dei, quod cum amicitia

Dei absolute componitur bonitas, & meritum, longè minus, quam sit malitia, & demeritum mortalis satis est. Mitto inquam argumentum hoc ratione falsæ suppositionis, quod scilicet gratia habitualis actu possit inherere, quin Dei amicum, & filium adoptiuum formaliter constituat, quod falsum reputat Vasquez, & aduersarij, imò, & communiter Theologi: nihil enim aliud est gratum Deo, eiusque proinde adoptiuum filium esse, quam gratiam Dei habitualement habere. Quocirca hanc infundi à Deo non posse, nisi præsupposita grauis actualis peccatoris siue eius qui actuale mortale commiserit, retractatione actuali ostendebamus fusè controu. de gratia formaliter iustificante. Cæterum argumentum hoc gratiæ auxilianti, de qua nunc agimus applicatum, suum habet errorem. Reliqua, quæ tam Ripaldæ, quam Durandus, Suarez, & Granadus citatis locis pro merito condigno gratiæ habitualis vnius iusti alteri peccatori concedendæ conseruerunt, habens prætereo: quia præsentis instituti non sunt, propriaque controuersia de merito prolixius à nobis examinantur.

10 Sed esto: dignificet gratia, quæ nunc est, opera iusti, ad ea solum, ad quæ ius, ac semen est promerenda subiecto solum cui inest. Non pugnat conerdictio cum prædicato gratiæ filiationis adoptiua prædicatum gratiæ capitalis, seu gratiæ capitalis respectu aliorum. Sed tunc licet ex prædicato filiationis esset ius ad bona paterna, illudque operanti tribueret, ex prædicato tamen gratiæ capitalis esset respectiua bonorum, & gratiarum membris suis conferendarum; ergo, & dignificaret subiecti opera ad gratias membris suis, scilicet: aliis hominibus promerendas, ac proinde auxilia ad contritionem dari illis, si peccassent, ex merito ipsius possent. Dices esse repugnantiam: quia filiatione adoptiua dat ius ad bona paterna Dei, subiecto, cui inest, tantum, cum quo pugnat respicere bona Dei aliis concedenda. Contra: etsi filiatione adoptiua det ius ad bona paterna Dei subiecto cui inest; tantum qua filiatione adoptiua est, non pugnat eam re ipsa coniungi cum alio prædicato, quod respiciat bona Dei alteri danda. Sic licet animal formaliter sit principium substantiale sentiendi tantum, non pugnat coniungi re ipsa cum principio ratiocinandi: quia tantum per formalitatem non est idem, ac tantum per realitatem. Quod autem prædicatum filiationis adoptiua non dicat tantum per realitatem, vt sua etiam realitate excludat essentialiter respectum ad bona Dei aliis concedenda. Probatur primo: quia id non excludit filiatione naturalis humanitatis Christi, licet qua talis strictissimum ius sit ad bona omnia paterna filio, cui inest determinatè. Secundo, quia filiatione adoptiua ius tantum est ad bona Dei non omnia, sed aliqua subiecto, cui inest, seu filio adoptiua: quare licet hæc filio tantum respicere re ipsa posset, ac proinde pugnet quod alteri etiam concedenda eadem respiceret; at alia plura, præcipue sanctas cogitationes, actus nimirum vitales aliorum, qui ipsi sunt impossibiles, non respicit, vt hæreditatem, ac subiecto cui inest; ergo aliis posset respicere. Dicitur secundo pugbare quia respicere sibi, & aliis proprium est dignitatis infinitæ filij naturalis Dei, sed hoc est magis præclusum. Secundo, respicere sibi, & aliis bona finita non est proprium dignitatis infinitæ, vt patet.

11 Adeo autem factu possibile hoc est, vt ne iudicem, vehementer tamen suspirer huius generis gratiam, in quo vtrumque hoc prædicatum coniunctum sit, Virgini matri fuisse concessum, qua nobis de factis, quia capitalis, & matris peccatorum gratia erat, auxiliata pleraque alia erat promerita. Etenim consonè Patres illam redimendi filio (non ex huius indigentia quidem, sed ex tantæ matris honore) adiutricem, & corredemptricem passim appellant. Id quod nisi auxiliata, & gratiam peccatoribus promerenda fieri posse non capit, & merito quidem condigno, quod sine gratia dignificante ipsius opera ad meritum pro aliis euenire non potui: quocirca vel recurrendum est ad materiam

maternitatem Dei, quæ forma sanctificans sit, ut Ripalda suspicatur, vel asserendum gratiam omnem habitua-lem habere verumque prædicatum coniunctum, atque indifferenter dignificare opera ad præmium nobis aut aliis dandum, ut cedere possimus in alium ius nostrum, verem, quæ in præmium condignum nostris operibus respondet, accipiat, ut hæcenus ostendimus, vel saltem in gratia habituali Deiparæ coniunctum speciali-ter verumque prædicatum fuisse fieri necessum est; ita enim nos erga pienuissimam Puerperam amor, materni-tatis Dei dignitas, atque matris peccatorum munus co-gitare compellunt. Vnde constat quàm infirmè obi-ciatur. Nemo hæcenus auxilium gratiæ alteri de facto est promeritus; ergo nec potest purus homo illud alte-ri promereri. Antecedens quàm sit dubium in Maria constat, consequentia nulli non videbitur mala: sic enim poteris inferre: Neminem quantumvis iustum au-xilium gratiæ sibi promereri: quia de facto nemo illud sibi ipsi fuit promeritus. Potest autem ex Deo statuente in præmium bonorum operum solum dare ex super-naturalibus rebus gratiam, & gloriam id promerire. Se-cundo, quia gratia habitualis, quæ nunc est solum signi-ficatiua operum ad præmium supernaturale subiecto, cui inest tantum, ut tu contendis. Denique pro conclu-sione hæc efformari efficaciter potest argumentum illud de persona creata satisfaciente nomine, & auctoritate personæ diuinæ.

CERTAMEN IV.

Præcipua difficultati à ratione & Patribus de necessitate Incarnationis ad satis-factionem pro nostris pec-catis sit satis.

EX his quæ tota hac controuersia dicta à nobis sunt concludi videtur pro toto mortali eiusque debito, etiam obiectivo, à pura creatura absolute posse satisfac-ri: Nam pro macula & offensa ipsius ab vnoquoque ex Dei gratia posse satisfieri, licet non ex rigore iustitiæ, (quomodo, neque Christus satisfecit) supra ostende-bamus. Item pro toto etiam debito penali siue obiectiuo, si debitum carendi auxilio ad contritionem exci-pi assunt autem quæstione præfenti adhuc pro debito hoc carendi auxilio necessario prærequisito ad contri-tionem peccatoris, quo reliqua solueret, posse puram creaturam satisfacere docuimus. Quare incarnatione, ut pro toto etiam mortali, eiusque debito satisfieret, opus absolute, & simpliciter non esse, videtur concludere. Hoc autem est contra communem Patrum quos doctè expendunt præ aliis Vasquez d. 4. c. 3. Bernal. d. 3. sect. 2. §. 2. n. 29. Item contra communem Theologorum om-nium sensum, à quo non nisi temerè licet recedere, ergo tota harum disputationum doctrina nostra nequit simul sustineri. Cæterum quoad Scholasticorum auctoritatem puram attinet, falso omnes pro opposita referuntur, cum necessitatem Incarnationis ad satisfactionem pro mortali etiam aliorum neget Scotus in 3. d. 20. §. contra eam, & §. contra illud. Eaber ibi d. 47. c. 2. Vega 3. in Trid. c. 5. & l. 7. c. 9. & communiter Scotistæ hæc de satisfac-tione per modum meriti. Ripalda ferè tota d. 96. se-cundo, cum pauci Scholastici solum in conclusionis vnus defendendæ conueniunt, aliis multis reclamanti-bus, multoque efficacius impugnantibus, quàm ipsa à suis patronis fundetur, non multum ponderis est, quo-minus qui omnes simul eorum rationes perfringere ef-ficaciter possit, ab eis etiam in conclusione possit recedere: nam horum auctoritas non maior, quàm eorum ratio est: quorum si rationes omnes singulatim multis aliis Theologis displicuisse videmus, omnes simul au-ctoritatem orbatas deprehendimus: quare & Theologica

R. P. Christoph. de Ortega, de Dei incarnat.

auctoritate nudam conclusionem, aliis nimirum Theo-logis aliorum auctoritatem vicissim eneruantibus: quin vbi tanta, tamque aduersa varietas rationum est, satis dubiam, suspectamque facit conclusionis veritatem; certamque fidem, Theologos non iudici proprio, quàm Patrum religione in eam sententiam conuenisse.

2. Tam verò quoad Patrum atinet auctoritatem, cum rationibus solum aguntur (vbi in præfenti, si neces-sitatem physicam, vel metaphysicam incarnationis ad satisfaciendum pro mortali absolute docuissent, age-rentur) amplior quidem, sed non irrefragabilis au-thoritas est, nisi eis etiam omnibus in conclusionis eiusdem ratione conueniat. Nam tunc, & superiori spiritu aflatos loqui vehemens iudicium est. Quare si plurium, neque aliis Patribus repugnantibus, eadem, & ratio, & conclusio foret, tunc quidem docto, pio-que Theologo, & in conclusione, & in ratione subscri-bendum esset. In re verò præfenti Theologi non Patrum rationibus nimis adhaerent, sed quisque ferè suam com-muniscitur: neq; Patres omnes, vel plures reddunt eandem, ut mox videbimus. Tertio Patres sæpè, cum ad populum conciones habebant, non ita rigidè loquebã-tur, sed eis utebantur rationibus, quæ ad auditorum captum videbantur aptiores; quæ si rigore scholastico examinentur, nutant non semel: id quod, & nunc cordatus quisque concionator præfere debet, nosque ipsi, qui infinitatem, magnitudinemque offensæ mortalis ex dignitate personæ offensæ vilitateque offendenti non rectè supputari putamus, sæpè tamen in ead ad con-tritionem, & fletum auditores egimus è suggestu quia licet non adeo solida, & rigorosa vîsa nobis sit, capti tamen est facilius; atque ad ingenerandum grauitatis quæ est in mortali, horrorem, quem iustè intendimus accommodatior, quin Deus sæpè, ut peccatores deter-reat, rationibus popularibus, nec solum efficacioribus in Euangelio, & veteri testamento fuit vsus. Et merito quidem: nam cum oratoris minimè sit intentum suaderè rationibus non solidioribus solum, sed ad sua-dendû eis, ad quos orationem habet, accommodatiori-bus vti debet. Solum ergo Patres de rebus fidei, dogma-ticisque stricta ratione, vel disputando cum hæreticis, vel instruendo fideles agebant, rigidioribus rationibus vsos fuisse certum esse debet: tunc enim magistros age-bant, quorum est solidè, ac rigidè, intellectum discipu-lorum instruere, atque aduersariorum conuincere.

3. Denique moneo sæpè, ut Patrum proprias sen-tentias aliquot in scholas induci, in fide, ut aiunt ma-iorum, cum vix scholasticus aliquis ex his qui Patrum esse indubitato docent, eorum textum viderit, contextum expendit, occasio nem, qua recitata ex ipsis verba circumferuntur, sunt prolata obseruarit, an denique decurtata verba truncatavè sint, contulerit. Id quod sæpè alias, atque hoc præfertim opere deprehendimus non semel, vbi à censuris grauibus, quibus notaban-tur à Theologis, opiniones plures vindicamus. Nec mirum, cum eò iam Theologia scholastica redacta sit, ut totum negotium discursibus inanibus, philo sophicisque nugis transigatur; solida verò scripturæ, & Pa-trum fundamenta negligantur, nec nisi perfunctoriè, & tumultuariò sine meditatione ex aliorum chartulis legantur, atque in chartas recitantium transcribantur: cum Theologum virum discursus acutos graues oporteat facere, sed solida in primis auctoritatis fundamen-ta non omittere. Ad rem igitur nostram de Patrum auctoritate circa absolutam physicam, seu metaphysicam incarnationis necessitatem, censeo falsò pro ea illos ab scholasticis recitari, tum quia id eorum rationes non intendunt: quia id eorum rationes non intendunt: tum denique quia truncata aliquorum loca circumferun-tur: Quare meritò noster Petrus Vvadingo acutus comprimis Theologus, doctusque controuersista non cum secundis nimirum proinde in patribus, & Con-ciliis versatur disputatione 1. de incarnatione dub. 6. §. 2. numero quinquagesimo nono, vers. *Probari solet ex Patribus, merito dixit: Patrum testimonia, quæ ad neces-sitatem*

Bbb fratrem

fratrem absolutam incarnationis ut pro mortali satisficeret, circumferuntur, neque firma, neque ex re esse ita ille vniuersim docuit de omnibus, nos autem singularum de vrgentibus locis ostendamus.

4 Primus est Cyrilli epistol. 1. seu Exegesi de verbi incarnatione tom. 6. Concil. Ephes. cap. 1. ante med. vbi contra Nestorium, qui in Christo hominem gratia ornatum, Deo tamen verbo physice exunitum fuisse asserbat, contendit non fuisse exunitum Physice verbo, purumque hominem: quæ passione sua pretium iustum pro peccatis hominum soluere non posset, si *perpeffionem illam puri cuiuspiam hominis esse dicamus*. Quid vrgentius? Sed non promit: Nestorius enim hominem Christum naturali propagatione ex Adamo conceptum, quare ex eadem, qua nos, perditionis massa, fermentoque originalis culpæ in sua conceptione acidum, licet postmodum gratia ornatum fuisse asserbat, teste eodem Cyrillo 1. de recta fide ad Reginas cap. *Quod redempti sumus per sanguinem Christi; Asserereque tenebatur, ut ait Photius constantinopolitanus epistol. ad Michaëlem de septem Synodis t. 1. Concilior. à Vaquez obiectus*. Nam si Christi humanitas exunita à diuinitate, qua à peste originis præseruata est ex Adamo propagaretur, *eam propriis morbis laborantem reliquisset*: Verba sunt Photij, Si ergo ex naturali sui conceptione mortale Christus purè homo contraxit, iuxta Nestorij errorem, & sensum, solidè, ac strictè redarguitur non esse hominem purum; sed Deo vnitum, quandoquidem pro omnium hominum peccatis iustum, & adæquatam prætium dedit: nam si exunitus conciperetur ex Adamo, mortale originis haberet suæ, quod gratia illa maxima data indigno, & peccatori aboleretur: quare in suo peccato abolendo Dei esset condonatio, & remissio, ac proinde non esset in eius passione iusta æqualisque pro omnibus peccatis hominum, ex quibus remissum condonatumque fuerat suum, solutio, & satisfactio.

5 Obiicitur Adrianus Pap. 1. epistol. decretal. ad Episc. Hispan. col. 4. fin. in hæc scribens: *Sicut peccata nostra non tollerent, si ipse peccatum haberet, ita adoptionis gratiam nobis non tribueret, si ipse propter hominem, quem assumpsit sine sordis peccati necessarium egerit, ut gratiam adoptionis acciperet*: quibus videtur clarè docere non minus repugnare satisfactionem hominis puri Christi sine vnione, sed sine sordis peccati, & cum gratia adoptionis, quam si cum peccato esset: sed certè si locus non truncatus, sed cum contextu legatur, nihil tale docet. Etenim Adrianus ibi illud Augustini effatum: *Adoptatos nos esse per gratiam ipsius, qui peccata soluere venit*, commentans subdit: *Quomodo per illius gratiam nos sordibus adoptati, si ipse confors nobis in adoptionis gratia fuit? Credamus ergo, quod dici nefas est participem etiam nobis in causa peccati, hominem Christum: nam sicut peccata nostra, &c.* Itaque Adrianus contra Feluis, & Helipandi errorem eo loco arguit tanquam contra consequentiæ vi Nestorianum, adoptatum, non posse esse hominem Christum, nisi Dei Filius naturalis, ac Deus non sit. Tunc autem cum purus homo esset ex naturali propagatione Adami non solum in gratia adoptionis, sed in peccato etiam nobis fore participem, quare sicut in peccato existens peccata nostra non tollerent suum, nisi gratia aliqua, condonatio, & remissio ipsi fieret, ita neque totum genus humanum adoptari mereretur licet gratiam adoptionis antea recepisset, qua, ut à peccato quod contraxerat, mundaretur, Deique adoptiuus filius fieret, æquifere; nam iam in ipsa gratia antecedenti donatiõe sui Peccati condonationem, ac remissionem supponeret: quare hominum peccata adæquatè non solueret, nec suam gratiam promereretur. Illud itaque *sine sordis peccati*, non ad hominem qui ex adoptione purus in Christo conuincetur, sed ad eum qui in Christo verè fuit Deo vnitus, ac verus simul Deus, referendum est. Idem est Concilij Francfort. sensus col. 4. sacrosyllabi, vbi Adriani verba transcripsit.

6 Eam ob rem Fulgentius, Ambrosius, & Augustinus sæpè docent non posse purum hominem, aut hu-

manam naturam non vnitam hypostaticè homines redimere, aut à peccato liberare, quia in ea hypostati peccato esset infecta. Quo etiam foras se sentu Augustinus primo de peccator. merit. cap. 14. rectè dicit: *Abat ad Rom. 5. Ita per vnium iustificationem in omnes homines, &c.* non autem per vnium iustitiam: hæc enim imitatione poterat illi adesse, quin esset causalitate, sicut per Christum in nos. Possent enim esse multi iusti imitandi: *Iustus autem, & iustificans, nemo nisi (Christus) quia reliqui (excipe Virgine) peccatores: Quisquis ergo eius fuerit dicere, iustifico te, consequens est, ut dicat etiam: crede in me*. Quamquam hic autoritatem iustificandi, & remittendi offensam tanquam iustitiæ auctorem, & offensæ remissorem, & condonatorem (quod soli homini qui Deus esset, poterat conuenire) in solo Christo homine fuisse contendit Augustinus, vt docet Ripalda disputatione nonagesima sexta, sectione sexta, numero sexagesimo-tertio, versus fin. Etenim in humanitatem adhuc, vt hypostaticè vnitam, quæ meritòriè, & satisfactoriè superabundanter nos redemit, & iustificauit, credere non tenemur, sed in personam verbi ipsi vnitam, quæ Deus est, non autem humanitas, quæ etiam vt vnita, Deus non est.

7 Opponitur Proclus Zizicenus homil. de Christi nat. tom. 6. Conc. Ephes. c. 7. sic effatus: *Homo quod peccati debito subiaceret, saluare se non poterat, ob rationem proxime factam: Angelus vero quod tantum redemptiuum pretium ipsi non suppeteret, humanum genus redimere nequebat*. Sed si posset pura creatura gratiæ auxilium ad contritionem promereri condignè peccatori, ab illa creatura, & à peccatore pretium peccati suppeteret: ergo censet Proclus id puræ creaturæ meritum præstari non posse. Resp. Proclum fortasse de prætio rei oblatæ, non autem merito fuisse locutum, vt plures Patres loquuntur sæpè. Secundo id solum quæsiisse, vt ab vno fieret satisfactio pro mortali; imò pro mortalibus omnibus, asseruisseque ad id ab vno sine homine, sine Angelo præstari non posse: quia ab homine vno, nec pro suo mortali, in quo necessariè erat, poterat sine vna omnino condonatione satisfieri, ab Angelo autem, licet iusta non poterat pretium adæquatam solui pro peccatoribus: tum quia sine huius retractatione peccatum aboleri non poterat: tum quia meritum auxilij vnus, vel plurium non erat meritum omnium, quibus peccator carere ob mortale debebat. His autem opponitur quod si & Angeli meritum, & peccatoris contritio iungantur, fiat adæquata mortalis vnus satisfactio: at verò pro omnium hominum innumeris peccatis, in Angelo vno virtus satisfactiua non eratisimo neque in pluribus moraliter loquendo: quare morale necessitatem incarnationis, vt summum docuit Proclus, quam ne noquidem negamus; sed physicam, aut metaphysicam. Neque aliis est sensus auctoris de Cardinalib. Christi operibus apud Cyprian. & Leonis serm. 1. de nat. & 12. de Pascha, vbi aliam subdit rationem: quia mediator ad inimicos componendos medius vtrique esse debet, & a mittis.

8 Denique oppones Athanasium serm. de nat. Christi: *Non homo se ipsum pro nobis obtulit: neque id potuit fieri per vllam creaturam; nempe si adæquatè pro nobis satisfaciendum sit. Nisi aliud adderet, responderem loqui de satisfactione adæquata per rem oblatam, non per meritum. Sed subdit Athanasius rationem: Quia omnis creatura de mutabilitate suspecta est. Quibus licet illum sensum excludat alium tamen aperit nobis amicum, non aduersum: nempe necessariam fuisse incarnationem, ne redemptio ex peccabilitate antecedenti puræ cuiusvis creaturæ de se ad malum mutabilis foret antecedenter intentas; sed potius ex humanitatis vnitate impeccabilitate antecedenti firma prorsus, & in se, & in nostra æstimatione maneret: acutè enim ad rem hanc aiebat Irenæus 3. aduers. hæres. *Nisi Deus donasset salutem, non firmiter eam teneremus*; Hanc verò necessitatem, & nos fatemur, sicut & puræ creaturæ in proposito reparationis nostræ mutabilitatem, quæ nostram spem labefactaret.*

9 A ratione oppones: Potest quis mereri de confidendo

